

Sygn. akt: I C 526/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 października 2021 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Agnieszka Dutkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 27 października 2021 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa T. S., A. S. (1)

przeciwko R. Bank (...) (Spółka Akcyjna) w W. Oddział w Polsce z siedzibą w W.

o ustalenie i zapłatę

I ustala, że zawarta przez powodów A. S. (1) i T. S. oraz (...) S.A. Oddział w Polsce z siedzibą w W. (obecnie (...) Bank (...) S.A. w W. Oddział w Polsce z siedzibą w W.) w dniu 30 maja 2008 r. umowa o kredyt hipoteczny nr (...) jest nieważna;

II zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 227 245,52 zł (dwieście dwadzieścia siedem tysięcy dwieście czterdzieści pięć złotych 52/100) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie licznymi od dnia 05 czerwca 2020 r. do dnia zapłaty;

III zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 11 832 zł (jedenaście tysięcy osiemset trzydzieści cztery złote) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Agnieszka Dutkiewicz

Sygn. akt I C 526/20

UZASADNIENIE

Powodowie A. S. (1) i T. S. w pozwie z dnia 08.06.2020 r. wnieśli o zasądzenie od pozwanego R. Bank (...) w W. na swoją rzecz kwoty 227 245,52 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie licznymi od dnia 5 czerwca 2020 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu nienależnych świadczeń w postaci rat kapitałowo-odsetkowych, uiszczonych przez stronę powodową na rzecz pozwanego i jego poprzednika prawnego w okresie od dnia 23 czerwca 2010 r. do dnia 23 kwietnia 2020 r. w związku z nieważnością umowy kredytu hipotecznego nr (...) sporządzonej w dniu 30 maja 2008 r. Powodowie wnieśli również o ustalenie nieważności w.w. umowy. Ewentualnie, w przypadku nieuwzględnienia powyższych żądań, powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kwoty 107 106,51 wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie licznymi od dnia 5 czerwca 2020 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu nienależnych świadczeń w postaci rat kapitałowo-odsetkowych, uiszczonych przez stronę powodową nienależnie w okresie od dnia 07 czerwca 2010r. do dnia 23 kwietnia 2020r., w oparciu o zawarte w w. w. umowie kredytu postanowień niedozwolonych oraz o

ustalenie, że w. w. umowa kredytu obowiązuje z pominięciem niedozwolonych postanowień umownych dotyczących indeksowania kwoty kredytu i rat kredytu do (...) według kursów wyznaczonych przez pozwanego. W zakresie kosztów postępowania, powodowie wnieśli o ich zasądzenie, według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu powodowie wskazali, że w dniu 30 maja 2008 r. zawarli z poprzednikiem prawnym pozwanego banku umowę kredytu hipotecznego indeksowanego do waluty obcej nr (...). Środki z umowy kredytu przeznaczone były na cele osobiste kredytobiorców, niezwiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej lub zawodowej. Dokumenty związane z zawieraniem umowy w ocenie powodów nie zawierały pełnych, rzetelnych i wyczerpujących, a przede wszystkim zrozumiałych dla konsumenta informacji dotyczących praw i obowiązków wynikających z umowy, w szczególności o rzeczywistym zakresie ryzyka związanego z indeksacją kredytu kursem (...). W ocenie powodów, pozwany nie wyjaśnił, na podstawie jakich parametrów będzie kształtował kursy kupna i sprzedaży (...). Tym samym, pozwany pozostawił sobie całkowitą dowolność w zakresie wyboru kryteriów ustalania kursu (...), a przez to kształtowania wysokości zobowiązania powodów. Strona powodowa podniosła, iż umowa zawiera postanowienia prowadzące do istotnej modyfikacji stosunku prawnego łączącego strony oraz narusza zasadę swobody umów. W związku z tym, zarówno umowa jak i regulamin stanowiący jej część obarczone są wadą bezwzględnej nieważności. Zapis zawarty w § 7 ust. 4 regulaminu wskazuje na możliwą dowolność w określaniu wysokości zobowiązania drugiej strony umowy.

Powodowie podnieśli, że umowa narusza przepis art. 353¹ k.c. z uwagi na sposób konstruowania mechanizmu indeksacji i zasad przeliczeń walutowych służących do określania zobowiązań stron. Przeliczenie kwoty kredytu z waluty polskiej na szwajcarską następowało według kursu kupna ustalonego przez pozwanego, zaś przeliczenie salda kredytu i wysokości poszczególnych rat z (...) na PLN następować miało po kursie sprzedaży również ustalonym przez pozwanego. Jednocześnie umowa nie określała żadnych obiektywnych kryteriów ustalania kursów walutowych. Innymi słowy, swoboda pozwanego w tym zakresie nie podlegała żadnym normatywnym ograniczeniom. W związku z tym powodowie wskazali, że sama możliwość jednostronnego kształtowania przez pozwanego kursu walutowego będącego podstawą ustalania salda i wysokości rat płaconych przez powodów jest wystarczająca do stwierdzenia sprzeczności umowy z naturą stosunku zobowiązaniowego.

Powodowie następnie wskazali, że pozwany naruszył art. 69 ust. 1 i 2 ustawy Prawo Bankowe w związku z art. 353¹ k.c. poprzez brak właściwego określenia elementów przedmiotowo istotnych umowy kredytu (zwłaszcza kwoty kredytu), pobieranie dodatkowego wynagrodzenia, nieprzewidzianego prawem w postaci spreadu oraz naliczania odsetek nie od faktycznie udostępnionego kapitału, ale od fikcyjnego salda w (...).

Konstrukcja kredytu przyjęta przez pozwanego, zdaniem powodów, stanowiła nieuprawnione obejście zasady walutowości i nominalizmu (art. 358 § 1 k.c. i 358¹ § 1 k.c.). Umowa kredytu nie spełniała wymogów obrotu dewizowego, więc strony na jej podstawie nie mogły dokonywać rozliczeń w walucie obcej, Bank nie przenosił też na własność kredytobiorców franków szwajcarskich. W ocenie powodów konstrukcja kredytu zakłada istotne odstępstwo od zasady nominalizmu wyrażonej w art. 358¹ § 1 k.c. Klauzule przyjęte w umowie zmuszały powodów do zwrotu kapitału w kwocie wyższej niż nominalna, a jako takie pozostawały w sprzeczności z tą zasadą. Klauzule te nie stanowiły dopuszczalnej waloryzacji umownej przewidzianej w art. 358¹ § 2 k.c., ponieważ taka waloryzacja nie jest w ogóle dozwolona w umowie kredytu.

Kolejną przyczyną nieważności umowy kredytu, na którą uwagę zwróciła strona powodowa, jest jej sprzeczność z zasadami współżycia społecznego. Zdaniem powodów na mocy kwestionowanych postanowień umownych pozwany mógł jednostronnie i arbitralnie modyfikować wskaźnik, według którego obliczana była wysokość zobowiązania kredytobiorcy, a tym samym bezpośrednio wpływać na wysokość świadczenia tej strony stosunku prawnego. Prowadzi to do rażącej dysproporcji w prawach i obowiązkach stron na korzyść pozwanego, będącego przedsiębiorcą w stosunku do powodów, będących konsumentami.

W odpowiedzi na pozew pozwany R. Bank (...) w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów na jego rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany Bank podniósł zarzut przedawnienia roszczeń dochodzonych przez stronę powodową. Dalej wskazał, że powodowie zaciągając zobowiązanie byli świadomi ryzyka kursowego, a przede wszystkim faktu wpływu kursu waluty na wysokość zobowiązania wobec pozwanego oraz wysokość raty. Pozwany podniósł, iż w Regulaminie kredytowania w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia spornej umowy określono, że kursy walut obcych ustalane są przy uwzględnieniu: średnich kursów walut ogłaszanych przez NBP, bieżącej sytuacji na rynku walutowym, aktualnej pozycji walutowej banku, przewidywania kierunku zmian kursów. Zasady te były stosowane w sposób jednolity względem wszystkich klientów, a strona powodowa wiedziała o nich już w chwili zawarcia umowy.

W ocenie pozwanego łącząca strony umowa w walucie obcej, nie jest sprzeczna z obowiązującą do dnia 23 stycznia 2009r. zasadą walutowości i to bez względu na ewentualną ocenę poszczególnych jej postanowień.

Pozwany zaznaczył, że wbrew twierdzeniom strony powodowej, mechanizm indeksacji przyjęty w umowie, w tym sposób ustalania kursów waluty obcej, mieści się w granicach swobody umów określonych w art. 353¹ k.c. Ponadto pozwany zauważył, że klauzula zmiennego oprocentowania nie wchodzi w skład elementów przedmiotowo istotnych umowy kredytu. W związku z tym nawet ewentualna wadliwość klauzuli zmiennego oprocentowania nie może powodować bezwzględnej nieważności całej umowy kredytowej. Pozwany wskazał także, że klauzule dotyczące indeksacji nie są abuzywne. Kwestionowane postanowienia zostały indywidualnie uzgodnione między stronami, a w konsekwencji przyjęte przez stronę powodową.

Dalej strona pozwana zaprzeczyła, jakoby nie dopełniła ciężących na niej obowiązków informacyjnych. Podkreśliła, że etapie zawierania umowy pozwany wyjaśnił powodom mechanizm działania indeksacji, a także wyraźnie zwrócił jej uwagę na ryzyko wiążące się z zaciągnięciem kredytu indeksowanego do waluty obcej. Pozwany podkreślił ponadto, że postanowienia umowne zostały wyrażone prostym i zrozumiałym językiem, a nadto przedstawiały informacje wystarczające do podjęcia przez kredytobiorcę świadomej i rozważnej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 30 maja 2008r. powodowie zawarli z poprzednikiem prawnym pozwanego (...) Spółka Akcyjna Oddział w Polsce z siedzibą w W. (obecnie: R. Bank (...) z siedzibą w W.) umowę o kredyt hipoteczny nr (...). Powodowie zawarli umowę jako konsumenci.

Strony ustaliły, że kredyt będzie indeksowany do waluty obcej (...).

Zgodnie z § 2 ust. 1 umowy Bank zobowiązał się oddać do dyspozycji Kredytobiorców kwotę w wysokości 212 000 zł z przeznaczeniem na dowolny cel konsumpcyjny. Wypłata tej kwoty miała nastąpić w walucie polskiej z jednoczesnym zastosowaniem mechanizmu opisanego w § 7 ust. 4 Regulaminu, przez co została przeliczona według kursu nie niższego niż kurs kupna zgodnie z Tabelą obowiązującą w momencie wypłaty środków z kredytu lub transzy kredytu. Saldo zadłużenia z tytułu kredytu wyrażone było w walucie obcej i obliczane było według kursu stosowanego przy uruchomieniu kredytu lub transzy kredytu. Okres kredytowania wynosił 300 miesięcy.

Zgodnie z § 3 umowy kredyt oprocentowany był według zmiennej stopy procentowej, która na dzień sporządzenia umowy wynosiła 5,96750 % w stosunku rocznym, z zastrzeżeniem postanowień Regulaminu w zakresie ustalania wysokości oprocentowania. Zmienna stopa procentowa ustalana była jako suma stopy referencyjnej LIBOR 3M ((...)) oraz stałej marży Banku w wysokości 3,19 punktów procentowych. Oprocentowanie kredytu ulegało zmianie w zależności od zmiany stopy oprocentowania LIBOR 3M ((...)).

W § 9 ust. 2 Regulaminu kredytowania wskazano, że w przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej raty kredytu podlegające spłacie wyrażone w walucie obcej w dniu wymagalności raty kredytu pobierane są z rachunku

bankowego Kredytobiorcy, według kursu sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą w Banku na koniec dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu, a jeśli dzień wymagalności raty kredytu przypada na dzień wolny od pracy, stosuje się kurs sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą w Banku na koniec ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności spłaty raty kredytu.

Ustalono również, że spłata rat kredytu obejmujących część kapitałową i odsetkową przez Kredytobiorcę następować będzie w terminach i wysokościach określonych w umowie (§ 6 ust. 1). Spłata kredytu będzie miała miejsce w 300 miesięcznych równych ratach. Informacje na temat zmiany stopy procentowej, wysokości rat spłaty oraz terminów spłaty Kredytobiorca otrzymywać będzie w wyciągu bankowym dotyczącym kredytu.

Kredytobiorca miał prawo wcześniejszej spłaty kredytu. W przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej, wcześniejsza spłata miała być dokonywana w oparciu o kurs sprzedaży zgodnie z Tabelą obowiązującą w banku w momencie realizacji dyspozycji (§ 13 ust. 7 Regulaminu).

Zabezpieczenie spłaty kredytu, tj. kapitału kredytu, odsetek, innych kosztów oraz odsetek od zadłużenia przeterminowanego jest hipoteka kaucyjna do wysokości 424 000 zł ustanowiona na rzecz pozwanego na prawie użytkowania wieczystego nieruchomości, adres: S. nr działki (...) oraz cesja praw na rzecz Banku z polisy ubezpieczenia w/w nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych.

Dowody: umowa o kredyt hipoteczny nr (...) (k. 46-50 akt), Regulamin kredytu hipotecznego (k. 51-59 akt), oświadczenie Kredytobiorcy o ustanowieniu hipoteki kaucyjnej (k. 181 akt), zaświadczenie pozwanego z dnia 11.05.2020r (k. 60-79).

Powodowie szukali korzystnej oferty kredytowej. Sprawdzali warunki kredytowania w różnych bankach, zarówno w odniesieniu do kredytów udzielanych w złotówkach, jak i w walucie obcej. W żadnym banku powodowie nie mieli zdolności kredytowej do zawarcia umowy kredytu złotówkowego. Najkorzystniejsza pod względem wysokości raty była oferta pozwanego banku, a oprocentowanie kredytu indeksowanego było niższe niż kredytu w złotówkach.

Oferta kredytu w (...) została przedstawiona przez pracownika pozwanego banku powodom jako korzystna i bezpieczna z uwagi na stabilność waluty (...). Powodowie po zapoznaniu się z tą ofertą pozwanego zdecydowali, że wybiorą kredyt indeksowany w walucie obcej - (...).

Wnioskiem z dnia 9 kwietnia 2008 r. powodowie wnieśli o udzielenie kredytu hipotecznego przez pozwanego. Powodowie w dniu 10 kwietnia 2008 r. podpisali oświadczenie, z których wynikało, że zostali zapoznani przez pracownika pozwanego z kwestią ryzyka zmiany stopy procentowej oraz że są świadomi ponoszenia ryzyka z tym związanego. Informowano ich jednak, że wahania kursu (...) do złotówki mogą co prawda wystąpić, ale są minimalne. Powodowie polegali na informacjach uzyskanych od przedstawiciela banku. Dla powodów bank jest instytucją zaufania publicznego. Pracownik banku wyjaśniał powodom, że podpisywane przez nich oświadczenia są konieczne do zawarcia umowy. Powodom nie wytłumaczono mechanizmu indeksacji kredytu oraz tego, czym są tabele kursowe i jak ustalany jest kurs (...).

Umowa zawarta została przez strony z wykorzystaniem przedłożonego przez bank wzorca umownego bez możliwości negocjacji jej treści.

Strona pozwana wydała pozytywną decyzję kredytową względem powodów, a powodowie zaakceptowali warunki decyzji kredytowej w dniu 30 maja 2008 r.

Dowody: wniosek o kredyt hipoteczny (k. 156-160 akt), oświadczenie kredytobiorcy w zw. z ubieganiem się o kredyt (k. 162 akt), decyzja kredytowa (k. 164 akt) przesłuchanie powodów (k. 302-304 akt),

Kredyt został uruchomiony poprzez wypłatę w dniu 23 czerwca 2008 r. kwoty 212 000 zł na rachunek powodów.

Powodowie dokonywali regularnie spłaty rat kapitałowo-odsetkowych zgodnie z harmonogramem spłat. W okresie od 23 czerwca 2008 r. do dnia 23 kwietnia 2020 r. powodowie spłacili tytułem kapitału i odsetek łącznie 268 430,88 zł.

Dowody: zaświadczenie z pozwanego banku (k. 60-79 akt), historia spłat (k. 80-96 akt), umowa o kredyt hipoteczny nr (...) (k. 46-50 akt).

Powodowie pismem z dnia 25 maja 2020r. wezwali do zapłaty kwoty 268 430,88 zł pozwanego w związku z użyciem klauzul niedozwolonych w umowie kredytu nr. (...).

Dowody: pismo powodów z dnia 25 maja 2020r. (k. 101-103 akt)

Suma rat łącznych, które powodowie uiszciliby przy założeniu braku istnienia klauzuli waloryzacyjnej, w okresie od 23 czerwca 2008 r. do dnia 23 kwietnia 2020 r. wyniosłaby 120 139,01 zł.

Suma rat łącznych uiszczonych przez powodów w rzeczywistości, w okresie od 23 czerwca 2008 r. do dnia 23 kwietnia 2020 r. wyniosła 227 245,52 zł.

Różnica między sumą rat łącznych uiszczonych przez powodów, a sumą rat łącznych wynikających z symulacji kredytu, przy założeniu braku istnienia klauzuli waloryzacyjnej, w okresie od 23 czerwca 2008 r. do dnia 23 kwietnia 2020 r. wskazuje na nadpłatę powodów w wysokości 107 106,51 zł.

Dowód: historia spłat (k. 80-96 akt), wyliczenie nadpłaty wskutek zastosowania abuzywnych klauzul indeksacyjnych w umowie między powodami a pozwanym (k. 97-100)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie w/w dokumentów złożonych przez strony w toku postępowania, jak również na podstawie przesłuchania powodów.

Sąd uznał za wiarygodne oraz przydatne dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy dokumenty zebrane w aktach sprawy, albowiem zostały one sporządzone we właściwej formie, przewidzianej dla danego typu dokumentów. Ponadto autentyczność tych dokumentów nie budziła wątpliwości Sądu ani stron postępowania.

Dokumenty w postaci: publikacji (...) Banków (...) z dnia 30 stycznia 2018 r. pt. „Fakty na temat kredytów frankowych”, (...) w zakresie skutków projektu ustawy o sposobie przywracania równości stron niektórych umów kredytu i umów pożyczki. Wpływ na instytucje kredytowe” opublikowane przez Urząd (...), stanowiska NBP z 5 września 2016 r., „Oceny wpływu na sytuację sektora bankowego i polskiej gospodarki propozycji przewalutowania kredytów mieszkaniowych udzielonych w (...) na PLN według kursu z dnia udzielenia kredytu” opublikowaną przez Urząd (...), porównanie kursów sprzedaży pozwanego oraz kursów sprzedaży NBP oraz uchwał Zarządu NBP nie wniosły niczego istotnego do sprawy oraz nie były przydatne dla stwierdzenia okoliczności faktycznych istotnych dla niniejszej sprawy. Zaoferowane przez strony dowody wskazują na istnienie różnych ocen prawnych kredytu, jak i na szerokie tło ekonomiczne kredytów indeksowanych. Wskazać jednak należy, że przeprowadzenie prawnej oceny umowy zastrzeżone jest dla Sądu.

Sąd pominął również dowody w dokumentów w postaci Zarządzeń Dyrektora Generalnego (...) S.A. z 2009 r. oraz pism banku wysyłanych do klientów dotyczących zmian Regulaminu w latach 2009-2016. Wskazać należy, że wprowadzane przez pozwanego zmiany zarówno do stosunku umownego, jak i do Regulaminu po zawarciu przedmiotowej umowy kredytu nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Podkreślić bowiem należy, że abuzywność zapisów powinno się badać na moment zawierania umowy przez konsumenta z przedsiębiorcą. W takiej sytuacji nie ma więc znaczenia, w jaki sposób przedsiębiorca wykonywał umowę, w tym jakie zmiany w treści stosunku prawnego między stronami wprowadzał po zawarciu umowy.

Za przydatne dla rozstrzygnięcia uznał Sąd natomiast zeznania powodów, albowiem w znacznej części korespondowały one z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy. Powodowie przedstawili okoliczności,

w których zaproponowano im zawarcie umowy kredytu hipotecznego waloryzowanego kursem (...), jak również zapewnienia co do stabilności kursu franka szwajcarskiego i co do korzystności takiej umowy.

Sąd uznał zeznania świadka A. S. (2) za nieprzydatne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy na okoliczność procedury związanej z udzieleniem kredytu w momencie zawierania umowy oraz rodzaju kredytów hipotecznych dostępnych w tym czasie w ofercie banku, różnic w wysokości oprocentowania kredytów w złotych i waloryzowanych do waluty obcej, zasad ustalania kursów wymiany walut mających zastosowanie do umowy, możliwość wyboru oraz zmiany przez powoda waluty udzielonego kredytu. Powołany świadek nie brał udziału w procesie zawierania przez strony kwestionowanej umowy kredytu, przez co nie mógł posiadać wiedzy istotnej dla rozstrzygnięcia sprawy. W związku z tym dowód ten został pominięty przez Sąd przy ocenie prawnej przedmiotowej sprawy.

Sąd pominął dowód z opinii biegłego z zakresu finansów i bankowości na okoliczność ustalenia wysokości poszczególnych rat, z podziałem na części odsetkowe i kapitałowe, jakie powinny być zapłacone przez powodów w świetle w/w umowy, przy założeniu, że kwota kredytu i rat nie byłaby uzależniona od kursu (...) z uwagi na jego nieprzydatność dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy tj. na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c.. Podkreślić należy, że dla oceny abuzywności postanowień umowy nie ma znaczenia to, w jaki sposób bank rzeczywiście ustalał kurs w trakcie wykonywania umowy i jaka była relacja kursu banku do kursu rynkowego. Są to okoliczności obojętne na gruncie art. 385² k.c., jak również oceny możliwego naruszenia interesów konsumenta.

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie powodowie domagali się ustalenia, że zawarta przez nich oraz (...) S.A. Oddział w Polsce z siedzibą w W. (obecnie (...) Bank (...) S.A. w W. Oddział w Polsce z siedzibą w W.) w dniu 30 maja 2008r. umowę o kredyt hipoteczny nr (...) oraz zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kwoty 227 245,52 zł tytułem nienależnych świadczeń spełnionych na rzecz pozwanego i jego poprzednika prawnego w okresie od dnia 23 czerwca 2008 r. do dnia 23 kwietnia 2020 r. w związku z nieważnością umowy kredytu hipotecznego nr (...), ewentualnie w przypadku nieuwzględnienia powyższego żądania powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kwoty 107.106,51 wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie licznymi od dnia 5 czerwca 2020 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu nienależnych świadczeń w postaci rat kapitałowo-odsetkowych, uiszczonych przez stronę powodową nienależnie w okresie od dnia 07 czerwca 2010r. do dnia 23 kwietnia 2020r., w oparciu o zawarte w w/w umowie kredytu postanowień niedozwolonych oraz o ustalenie, że w/w umowa kredytu obowiązuje z pominięciem niedozwolonych postanowień umownych dotyczących indeksowania kwoty kredytu i rat kredytu do (...) według kursów wyznaczonych przez pozwanego.

W sprawie bezsporne było, że strony zawarły umowę kredytu na kwotę 212 000 zł. Kredyt był indeksowany do waluty obcej (...). Wyplata tej kwoty nastąpiła w walucie polskiej z jednoczesnym zastosowaniem mechanizmu opisanego w § 7 ust. 4 Regulaminu, przez co została przeliczona według kursu nie niższego niż kurs kupna zgodnie z Tabelą obowiązującą w momencie wypłaty środków z kredytu lub transzy kredytu. Powodowie, zgodnie z umową, mieli obowiązek spłacać kredyt w miesięcznych ratach, zgodnie z harmonogramem spłaty, z zastosowaniem mechanizmu opisanego w § 9 ust. 2 Regulaminu tj. w przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej, raty kredytu podlegające spłacie wyrażone w walucie obcej i w dniu wymagalności raty kredytu miały być pobierane z rachunku bankowego prowadzonego w złotych według kursu sprzedaży waluty zgodnie z Tabelą obowiązującą w banku na koniec dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności spłaty kredytu. Z poczynionych ustaleń faktycznych wynika również, że przedmiotowa umowa kredytu nie została przez żadną ze stron wypowiedziana i tym samym w dalszym ciągu jest ona przez strony wykonywana.

Sąd ustalił również, że przedmiotowa umowa zawarta została z wykorzystaniem przedłożonego przez bank wzorca umowy. Powyższe uzasadnia przekonanie, że powodowie nie mieli żadnego wpływu na treść umowy, szczególnie w zakresie jej postanowień, które uznają za abuzywne. Bank wykazał natomiast, że w trakcie procedury udzielania kredytu informował powodów jedynie o ryzyku wynikającym ze zmiany kursu waluty obcej w przypadku udzielenia kredytu indeksowanego do waluty obcej oraz mogącym z

tego wynikać wzroście jego zadłużenia względem banku z tytułu zaciągniętego kredytu. Z powyższego wynika, że praktycznie swoboda powodów sprowadzała się do możliwości zawarcia lub nie przedmiotowej umowy.

W pierwszej kolejności Sąd rozpoznał żądanie główne powodów sprowadzające się do ustalenia nieważności umowy z uwagi na zawarcie w jej treści postanowień niedozwolonych w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., co miało dawać pozwanemu możliwość narzucenia sposobu ustalania wysokości kwoty podlegającej zwrotowi, a w konsekwencji i wysokości odsetek, a więc głównych świadczeń kredytobiorców. Powołane przez powodów klauzule tj. § 7 ust. 4, § 9 ust. 2 oraz § 13 ust. 7 Regulaminu, w rzeczywistości mogą zostać uznane za niedozwolone. Zgodnie z treścią art. 353¹ k.c., strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Jednocześnie zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c., postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przyjętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (art. 385¹ § 3 k.c.).

Zaznaczyć należy, że pozwany prowadzi działalność gospodarczą w zakresie czynności bankowych. Powodowie natomiast zawarli przedmiotową umowę jako osoby fizyczne na cele konsumpcyjne. W świetle powyższego nie budzi wątpliwości, że powodowie w niniejszej sprawie posiadają status konsumenta w rozumieniu art. 22¹ k.c.

Powodowie wykazali w toku postępowania, że wskazane klauzule nie zostały przez nich uzgodnione z bankiem, a ich rola w procesie zawierania umowy sprowadzała się w zasadzie do podjęcia decyzji o zawarciu lub nie umowy przygotowanej uprzednio przez bank. Jednocześnie wszystkie te klauzule mogą uchodzić za niedozwolone, albowiem przyznają wyłącznie bankowi prawo do dowolnego przerzucania odpowiedzialności za ryzyko związane z wzrostem kursu waluty (...) na powodów. Przede wszystkim konstrukcja indeksacji znajdująca się w umowie powoduje możliwość narzucenia przez bank wysokości kwoty podlegającej zwrotowi, a w konsekwencji i wysokości odsetek, a więc głównych świadczeń strony powodowej. Ustalenie ich wysokości wiązało się bowiem z koniecznością odwołania się do kursu walut ustanawianych w wewnętrznej, dowolnej i nieznanej powodom tabeli kursów banku. Takie klauzule już od dawna uznawane są jako abuzywne z uwagi na nieokreślony i nieobiektywny miernik, według którego następuje ostatecznie określenie wysokości zobowiązania kredytobiorcy, które jest niemożliwe do przewidzenia i obliczenia w chwili zawarcia umowy (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2018 r., I CSK 628/17). Jednocześnie zaznaczyć należy, że nie ma znaczenia dla dokonywanej oceny to, w jaki sposób bank rzeczywiście ustalał kurs w trakcie wykonywania umowy i jaka była relacja kursu banku do kursu rynkowego. Są to okoliczności obojętne na gruncie art. 385² k.c., jak również oceny możliwego naruszenia interesów konsumenta. Istotne jest jedynie, że postanowienia umowy dawały przedsiębiorcy nieograniczoną swobodę w wyznaczaniu kursu waluty, a w konsekwencji – wysokości zobowiązań konsumenta.

Dalej wskazać należy, że kwota podlegająca zwrotowi na rzecz banku nie została dostatecznie i ściśle w umowie określona, nie odpowiada ona nominalnie kwocie wykorzystanego kredytu i nie są określone w sposób obiektywny zasady jej ustalenia. Ponadto wskazać należy, że zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe, przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Oznacza to, że kredytobiorca jest zobowiązany do zwrotu określonej kwoty środków pieniężnych, którą winna wyznaczać kwota kapitału mu udostępnionego i wykorzystanego przez kredytobiorcę. Bank nie może więc żądać zwrotu większej kwoty aniżeli ściśle określonej i oddanej do dyspozycji klienta. Wszelkie zapisy

umowne dopuszczające dowolną waloryzację są sprzeczne z art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe w zw. z art. 358¹ § 2 i 5 k.c. i rażąco naruszają interesy konsumenta.

Jednocześnie wskazać należy, że podnoszone przez pozwanego okoliczności dotyczące wprowadzenia z dniem 26 sierpnia 2011 r. tzw. ustawy antyspreadowej nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Podkreślić bowiem należy, że abuzywność zapisów, powinno się badać na moment zawierania umowy przez konsumenta z przedsiębiorcą. W takiej sytuacji nie ma więc znaczenia, jakie zmiany w ustawodawstwie wprowadzono po zawarciu przedmiotowej umowy, jak również w jaki sposób przedsiębiorca wykonywał umowę, w tym jakie zmiany w treści stosunku prawnego między stronami były wprowadzane po zawarciu umowy. Podobne uwagi należy odnieść do zmian Regulaminu kredytowania w latach 2009-2016.

Zgodnie z art. 69 ust. 2 pkt 4a ustawy Prawo bankowe, umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności - w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu

Nieprecyzyjne i dowolne odwołanie się do bliżej nieznannej tabeli kursów sporządzanej na wewnętrzne potrzeby przez bank narusza wskazany przepis. Szczególnie istotne jest to, że strona powodowa nie wiedziała i nie mogła wiedzieć, według jakiego kursu ostatecznie zostanie przeliczona jej rata, w każdym kolejnym miesiącu powodowie nie wiedzieli więc w praktyce ile wynosi rata, którą zobowiązani są uiścić. Naruszenie więc przez bank art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe jest oczywiste. Ze względu na wyeliminowanie abuzywnych klauzul waloryzacyjnych z umowy, sprzeczność umowy z przepisem art. 69 ust. 2 pkt 4a ustawy Prawo bankowe tylko się pogłębia, albowiem brak jest wówczas jakiegokolwiek obiektywnego miernika według którego można przeliczyć kurs walut. Powoduje to w efekcie nieważność całej umowy kredytowej – zgodnie z treścią art. 58 k.c. Dodać ponadto trzeba, że umowę należy ocenić jako sprzeczną z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami także i z tej przyczyny, że nawet, gdyby za rzeczywistą przyczynę wytoczenia powództwa uznać nie tyle skutki tzw. spreadu, co sam fakt znacznego wzrostu kursu franka szwajcarskiego, w dniu zawarcia umowy powodowie obejmowali swoją świadomością możliwość kilkuprocentowej zwwyżki i jej skutki. Taka świadomość ryzyka nie obejmuje, w ocenie Sądu, świadomego ryzyka uwolnienia kursu waluty przez kraj emisji i w efekcie zwwyżki kursu o 100%. To na pracownikach banku, jako profesjonalistach, spoczywa obowiązek wyczerpującego wyjaśnienia konsumentowi skutków takich zdarzeń, istoty gwarantowania waluty przez kraj emisji i możliwych skutków jej uwolnienia, w celu uzyskania pełnego obrazu ryzyka i możliwości jego rozważenia. Ponadto, o sprzeczności umowy z zasadami współżycia społecznego, w powiązaniu z powyższymi rozważaniami, świadczy także fakt, że w przypadku tak znacznego, niemożliwego do przewidzenia wzrostu kursu waluty, cały ciężar tego zdarzenia został przerzucony na kredytobiorcę. Bank natomiast, który udzielił powodowi kredytu, następnie pozyskiwał do swojej dyspozycji z tytułu rat środki znacznie wyższe, niż zaangażował, w związku z niemal podwojonym kursem franka szwajcarskiego – tak dalece niewspółmierne do środków wydatkowanych i rozsądnych zysków, że skutek ten czyni ważność umowy niemożliwą do obrony.

Mając powyższe okoliczności na względzie Sąd doszedł do przekonania, że żądanie strony powodowej dotyczące ustalenia nieważności przedmiotowej umowy kredytowej jest zasadne. Uznając, że przywołane przez stronę powodową klauzule w rzeczywistości są abuzywne, bezskuteczne i nie wiążą powodów, umowa jako sprzeczna z przepisami prawa jest nieważna na podstawie art. 58 k.c., a bez wyeliminowanych postanowień jej wykonanie nie jest możliwe. Powodowie mają przy tym interes prawny określony w treści art. 189 k.p.c. w ustaleniu tej nieważności, albowiem takie ustalenie rozstrzyga ostatecznie o ich prawach i obowiązkach, które wynikają z istniejącego stosunku zobowiązaniowego. Ustalenie nieważności przedmiotowej umowy ma ten skutek, że strony nie są nią związane i od początku nie były. Są więc obowiązane zwrócić sobie wzajemnie to, co już świadczyły na rzecz drugiej strony umowy wzajemnej.

Przechodząc do żądania powodów zasądzenia kwoty 227 245,52 zł tytułem zwrotu nienależnych świadczeń spełnionych na rzecz pozwanego i jego poprzednika prawnego w okresie od dnia 23 czerwca 2008 r. do dnia 23

kwietnia 2020 r. w związku z nieważnością umowy kredytu hipotecznego nr (...) Sąd uznał, że właściwym sposobem na rozstrzygnięcie o roszczeniu osób pokrzywdzonych kredytem walutowym jest tzw. teoria dwóch kondykcji. Sąd podziela w tym zakresie pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy, iż stronie, która w wykonaniu umowy kredytu, dotkniętej nieważnością, spłacała kredyt, przysługuje roszczenie o zwrot spłaconych środków pieniężnych jako świadczenia nienależnego (art. 410 § 1 w związku z art. 405 k.c.) niezależnie od tego, czy i w jakim zakresie jest dłużnikiem banku z tytułu zwrotu nienależnie otrzymanej kwoty kredytu (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2021 r., sygn. akt III CZP 11/21, OSNC 2021/6/40).

Jednocześnie z uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2021 r. podjętej w składzie 7-osobowym wynika, że roszczenia kredytobiorców i banków nie uległy przedawnieniu. Dla roszczeń kredytobiorców termin ten rozpoczyna się w momencie, w którym dowiedzieli się oni, albo wykazując się oczekiwanym od nich rozsądkiem, powinni byli dowiedzieć się o tym, że umowa zawiera niedozwolone postanowienia umowne (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2021 r., sygn. akt III CZP 6/21).

Spłacone przez powodów środki pieniężne w okresie od 23 czerwca 2008 r. do dnia 23 kwietnia 2020 r. wyniosły łącznie 227 245,52 zł. Wynika to przede wszystkim z przedłożonego zaświadczenia z banku o wysokości spłaconego kapitału i odsetek.

Mając na uwadze wszystkie przytoczone okoliczności, Sąd na podstawie art. 189 k.p.c. w zw. z art. 58 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe w zw. z art. 385¹ § 1 k.c. ustalił, że zawarta przez powodów oraz (...) S.A. Oddział w Polsce z siedzibą w W. (obecnie (...) Bank (...) S.A. Oddział w Polsce z siedzibą w W.) w dniu 30 maja 2008 r. umowa o kredyt hipoteczny nr (...) jest nieważna (pkt I sentencji wyroku), a na podstawie art. 410 § 1 k.c. w zw. z art. 405 k.c. zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 227 245,52 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie licznymi od dnia 5 czerwca 2020 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu nienależnych świadczeń spełnionych przez powodów na rzecz pozwanego i jego poprzednika prawnego w okresie od dnia 23 czerwca 2008 r. do dnia 23 kwietnia 2020 r. w związku z nieważnością umowy kredytu (pkt II sentencji wyroku). W ocenie Sądu uzasadnione jest żądanie odsetek od tej daty, gdyż powodowie w piśmie z dnia 25 maja 2020 r. zajęli merytoryczne stanowisko, mające charakter ostateczny, a pozwany nie odniósł się do żadanego roszczenia.

Z uwagi na uwzględnienie żądania głównego o ustalenie nieważności umowy kredytowej i zapłatę, nie było podstaw do rozpatrywania zasadności zgłoszonych przez powodów żądań ewentualnych.

O kosztach procesu orzeczono w punkcie III sentencji wyroku z uwzględnieniem wyniku sprawy, którą pozwany przegrał w całości. Zgodnie z treścią art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Na koszty procesu, które ponieśli powodowie składają się : opłata od pozwu – 1 000 zł, koszty zastępstwa procesowego – 10 800 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa – 34 zł. Z tego tytułu zasądzono od pozwanego na rzecz powodów kwotę 11 834 zł (1000 zł + 10 800 + 34 zł). Wysokość przyznanych powodom kosztów zastępstwa procesowego Sąd ustalił na podstawie § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. Nr 1804 ze zm.).

SSO Agnieszka Dutkiewicz

ZARZĄDZENIE

1. O.;
2. Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego;
3. Akta przedłożyć wraz z wpływem lub za 20 dni.

SSO Agnieszka Dutkiewicz